



Foto's William Hoogevliet

Biodiversiteit bepaalt veerkracht melkveebedrijf

— Martijn van Wijk (redactie)

Zorg voor het natuurlijk kapitaal draagt bij aan economisch krachtige melkveebedrijven en is de basis voor maatschappelijke waardering. Daarom heeft zuivelcoöperatie FrieslandCampina natuur en landschap in zijn kwaliteits- en duurzaamheidsprogramma Foqus planet opgenomen. Daarmee draagt de melkveehouderij bij aan het verbeteren van de biodiversiteit en helpt de sector de achteruitgang te stoppen. Melkveehouders die zich inzetten voor biodiversiteit worden dan ook beloond.

> Naast het opnieuw terugbrengen van weidegang naar 81 procent, het weidegangniveau van 2012, klimaat neutrale groei van agrarische bedrijven, de reductie van antibiotica en het verhogen van de leeftijd van de koe, is biodiversiteit een van de thema's van FrieslandCampina. Guus van Laarhoven, projectmanager Biodiversiteit bij FrieslandCampina, is ervan overtuigd dat biodiversiteit economische meerwaarde kan realiseren: "Zorg voor het natuurlijk kapitaal draagt bij aan economisch krachtige melkveebedrijven en is de basis voor maatschappelijke waardering".

Meer dan weidevogels alleen

De afgelopen decennia is veel gedaan om de teruggang in soortenrijkdom op agrarische bedrijven te stoppen. Die acties hebben echter maar deels succes gehad. In de melkveehouderij is biodiversiteit meer dan alleen het beschermen van weidevogels of het onderhouden van houtwallen, vindt Van Laarhoven. "Door schaalvergroting en intensivering dreigt de biodiversiteit af te nemen en neemt de kwetsbaarheid van melkveebedrijven toe. Maar melkveehouders kunnen heel veel doen om de biodiversiteit op hun bedrijf te vergroten, zoals het verbeteren bodemvruchtbaarheid, verminderen van mineralenverliezen naar het oppervlakte water en weiden van het vee. Biodiversiteit en melkveehouderij staan niet haaks op elkaar. Sterker nog, de veerkracht van een

melkveebedrijf wordt in belangrijke mate bepaald door de diversiteit aan soorten. Die biodiversiteit is ons natuurlijk kapitaal."

Samenwerking noodzakelijk

Samenwerking met de natuurverenigingen, het Wereld Natuur Fonds, de Rabobank maar ook met de eigen leden vindt Van Laarhoven noodzakelijk. De natuurverenigingen zijn van belang omdat daarin leden van FrieslandCampina actief zijn en zij veel praktijkervaring hebben opgedaan met bijvoorbeeld mineralenmanagement en landschapsbeheer. Van Laarhoven: "Ze weten heel goed wat ze moeten doen om de impact van hun bedrijfsvoering op het milieu en de biodiversiteit in het bijzonder te verminderen. Daarnaast werkt hun enthousiasme motiverend richting collega melkveehouders. Het Wereld Natuur Fonds pleit voor de verbinding van biodiversiteit en de landbouw, is kritisch en draagt kennis aan. De Rabobank is financier en kan aangeven wat de economische betekenis van biodiversiteit is voor de continuïteit van een onderneming. Samen met die partijen zijn we het afgelopen jaar op zoek gegaan naar indicatoren waarmee biodiversiteit op melkveebedrijven beter te meten is. Want alleen kijken naar beheerpakketten, is te grofmazig. De indicatoren hebben betrekking op de impact die een melkveebedrijf heeft op biodiversiteit. Het gaat daarbij onder andere om energieverbruik, uitstoot broeikasgassen, landgebruik, water en bodemkwaliteit."

Concrete stappen

Inmiddels zijn er het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet. Geïnspireerd door het pionierswerk van drie Friese natuur- en landschapsverenigingen, ANV Gagelvenne, ANV Skriezekrite Idzegea en ANV Noordelijke Friese Wouden, samen goed voor een werkgebied van 64.750 hectare, is er een plan opgesteld dat concrete stappen biedt om de biodiversiteit in het Nederlandse weidelandschap te behouden en te verbeteren. Er staat bijvoorbeeld per melkveebedrijf in beschreven wat de zwakke en sterke punten op het gebied van biodiversiteit en welke verbetermaatregelen mogelijk zijn. Zowel bouwplan (inclusief landschapsbeheer), grondbewerking, bemesten, maaien als weidegang zijn maatgevend voor de intensiteit van het bedrijf en daarmee bepalend voor de mate van biodiversiteit. In samenwerking met melkveehouders die lid zijn van de agrarische natuur- en landschapsverenigingen wordt dit plan komend jaar in de praktijk getest. Er wordt onderzocht of bedrijven die goed scoren op de biodiversiteitsindicatoren ook daadwerkelijk meer biodiversiteit op het bedrijven realiseren. Daarnaast worden de resultaten getoetst op de bijdrage van het (economische) bedrijfsresultaat.

Belonen via Foqus planet

FrieslandCampina belooft melkveehouders als zij zich aantoonbaar inzetten voor het behoud van natuur- en landschapselementen. Dit gaat via Foqus planet, het kwaliteits- en duurzaamheidsprogramma van FrieslandCampina. Met Foqus planet meet FrieslandCampina de natuurprestaties van leden-melkveehouders op het aantal hectare beheer van natuur- en landschapsele-

menten uitgedrukt als percentage van de totale bedrijfsoppervlakte. Hoe hoger de prestaties, hoe meer punten op dit onderdeel. Met de opname binnen Foqus planet wordt ook inzichtelijk wat melkveehouders gezamenlijk doen op dit onderdeel van biodiversiteit. Het aantal punten dat de melkveehouder haalt (ook op onderdelen als duurzaamheid, weidegang, energieverbruik enzovoorts) bepaalt uiteindelijk mede de melkprijs die uitbetaald wordt.

Resultaat op erf, basis voor succes in de markt

Subsidies zijn een stimulans, maar dragen niet bij aan een structurele oplossing voor het behoud van biodiversiteit. Als er een andere politieke wind gaat waaien, kan het in een keer voorbij zijn. De melkveehouder en de onderneming hebben via de coöperatie een band die veel verder gaat. De onderneming zorgt voor de verwaarding van de melk van de leden van de coöperatie door er allerlei producten van te maken en die te verkopen aan consumenten en bedrijven over de hele wereld. Van Laarhoven: "Een melkveehouder is vaak van generatie op generatie lid van de coöperatie. Zo'n band bestaat er niet met een subsidiegever. FrieslandCampina heeft de hele productieketen in eigen beheer. 'Van gras tot glas' is voor het succes van vooral de merken in het buitenland een krachtig wapen. De prestaties die melkveehouders leveren op het gebied van duurzaamheid, weidegang, transparantie en ketenkwiteit zijn belangrijk voor een onderneming als FrieslandCampina."

Dat wat de melkveehouder op zijn erf doet, is dus een belangrijke bouwsteen voor het succes van

de onderneming in de markt. De kwaliteit van de melk, de gezondheid van de koeien, de aandacht voor natuur en landschap en het verduurzamen van de keten zijn pluspunten naar afnemers en consumenten. FrieslandCampina wil de duurzame ontwikkeling van de melkveebedrijven van leden combineren met een positieve invloed op biodiversiteit. Wanneer dit uiteindelijk ook is om te zetten naar financiële voordelen voor deze melkveehouders, geeft dat handvatten aan melkveehouders om werk te maken van de verbetering van biodiversiteit. Ook voor die bedrijven die geen aanspraak kunnen maken op subsidies voor agrarisch natuurbeheer. Van Laarhoven: "Het mes van biodiversiteit snijdt zo aan twee kanten. Enerzijds stimuleren we melkveehouders om natuur- en landschapselementen te beheren en anderzijds kunnen we aan onze omgeving laten zien hoe de melkveehouderij bijdraagt aan het behoud van biodiversiteit. Dat is belangrijk voor het imago van de sector. Markt en maatschappij waarderen de melkveehouderij juist om haar natuurlijkheid." <

redactie@vakbladnbl.nl

Zuivelcoöperatie FrieslandCampina

Zuivelcoöperatie FrieslandCampina U.A. is een samenwerkingsverband van melkveehouders in Nederland, Duitsland en België. De coöperatie stelt zich ten doel de melk van haar leden tot waarde te brengen en daarmee duurzaam waarde te creëren voor al haar leden-melkveehouders. De ruim 19.000 leden-melkveehouders zijn via de coöperatie de eigenaren van Koninklijke FrieslandCampina N.V.

